

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Bestuursovereenkomst cofinanciering NSP-GLB 2023-2027 Drenthe Nummer: 4252	Agendapunt: 05
---	----------------

DB: Ja 12-11-2024	BPL: Ja 27-11-2024	FAZ: Ja	VVSW: Nee	AB: Ja 11-12-2024
-----------------------------	------------------------------	----------------	------------------	-----------------------------

Opsteller: Karel Van der Vegt, (0598) 69 3404 Beleid, Projecten en Laboratorium	Opdrachtgever: Boy de Vries	Portefeuillehouder: Anja Woortman
---	---------------------------------------	---

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☒ Juridisch ☒ Financieel ☐ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen: Provincie Drenthe, Drentse waterschappen	Reden: Deze partijen dragen bij aan de regionale DAW subsidieregeling en ondertekenen de bestuursovereenkomst.
--	---

Samenvatting: In 2023 is de opvolger van POP3 van start gegaan. Deze nieuwe subsidieregeling staat bekend als het Nationaal Strategisch Plan-Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (NSP-GLB). Inhoudelijk lijkt NSP-GLB veel op POP3. Wederom kunnen we als waterschap subsidie aanvragen voor onder andere KRW projecten. Net als bij POP3 wordt verwacht dat de waterschappen een bijdrage leveren aan het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) als zij NSP-GLB aanvragen indienen. Met het DAW worden boeren ondersteund bij het nemen van maatregelen voor een duurzaam waterbeheer. De bijdrage aan DAW en procedurele afspraken worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst (BO) tussen de provincie Drenthe en de vier waterschappen die actief zijn in Drenthe. Met dit bestuursvoorstel wordt instemming gevraagd om de nieuwe BO te ondertekenen en nieuw DAW budget beschikbaar te stellen. Ook wordt gevraagd het DB te machtigen voor verdere besluitvorming en in te stemmen met de vrijval van een deel van de middelen voor akkerranden.

Duurzaamheidsparagraaf: Ja

Begrotingsaspecten: Ja Om het DAW ten behoeve van waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid voort te kunnen zetten wordt voorgesteld om € 580.000,- beschikbaar te stellen voor DAW 2023 - 2027. Doordat we NSP-GLB subsidies voor KRW projecten verwachten kunnen we € 580.000,- besparen op de begroting van ons waterschap. Eerder heeft het waterschap budget gereserveerd voor akkerranden als onderdeel van Groen-Blauwe diensten. Deze reservering kan deels komen te vervallen omdat de provincie Drenthe deze kosten overneemt.

AB-voorstel:

- Instemmen met de "Bestuursovereenkomst cofinanciering NSP-GLB 2023-2027 provincie Drenthe & Drentse waterschappen". De BO is de aanzet voor de regionale DAW regeling 2023-2027;
- € 580.000,- als krediet beschikbaar te stellen voor "bijdrage regionale DAW regeling";
- Het DB te mandateren om zorg te dragen voor nadere besluitvorming gerelateerd aan DAW 2023-2027 Drenthe;
- Het Drentse deel á € 150.000,- van het gereserveerde budget voor akkerranden vrij te laten vallen.

Bijlagen:

- Eindconcept Bestuursovereenkomst cofinanciering NSP-GLB 2023-2027 provincie Drenthe & Drentse waterschappen.
- Bijdrage Bestuursovereenkomst cofinanciering NSP-GLB 2023-2027 Drenthe in beeld.

Ter inzage AB: Nee

Onderwerp(en):

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf Secretaris-directeur:

Inleiding

Het Europese Plattelands Ontwikkelings Programma 3 (POP3 en POP3+) liep van 2014 tot 2022. De POP3 subsidieregeling is onder andere beschikbaar voor waterkwaliteitsprojecten als beekherstel en natuurvriendelijke oevers. Het waterschap Hunze en Aa's heeft hier volop gebruik van gemaakt. In 2023 is de opvolger van POP3 van start gegaan. Deze nieuwe subsidieregeling staat bekend als NSP-GLB. Dit staat voor Nationaal Strategisch Plan-Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Inhoudelijk lijkt NSP-GLB veel op POP3. Wederom kunnen we als waterschap subsidie aanvragen voor onder andere KRW projecten.

Net als bij POP3 wordt verwacht dat de waterschappen een bijdrage leveren aan het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) als zij NSP-GLB aanvragen indienen. Met het DAW worden boeren ondersteund bij het nemen van maatregelen voor een duurzaam waterbeheer.

De bijdrage aan DAW en procedurele afspraken zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst (BO) tussen de provincie Drenthe en de vier waterschappen die actief zijn in Drenthe. De bestaande BO moet worden aangepast en verlengd voor de NSP-GLB periode. Voor de nieuwe periode moet tevens opnieuw DAW krediet worden gereserveerd.

Met het DAW krediet 2023-2027 van waterschappen en provincie wordt een regionale DAW subsidieregeling gefinancierd. Via deze regeling en bijhorende openstellingen zullen boeren ondersteund worden bij projecten die bijdragen aan een duurzaam waterbeheer. De provinciale subsidieregeling en openstellingen worden ter instemming aan ons Dagelijks Bestuur voorgelegd. Binnengekomen subsidieaanvragen worden ambtelijk beoordeeld.

De bijgevoegde bestuursovereenkomst is een conceptversie. De BO zal in de aankomende weken met alle betrokken partijen op details worden uitgewerkt naar een definitieve versie en zal op hoofdlijnen hetzelfde blijven als de conceptversie.

Voor de provincie Drenthe is het wenselijk dat de bestuursovereenkomst dit jaar getekend wordt, omdat daarmee de financiering voor het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB) wordt vastgelegd dat al sinds 2023 loopt. In afstemming met de waterschappen bleek dat alle bestuurders op 25 november beschikbaar zijn voor de ondertekening. De bestuursovereenkomst is dan nog niet in het AB behandeld. In de BO is daarom opgenomen dat de instemming van Hunze en Aa's pas bindend is nadat het AB hiermee akkoord is gegaan. Voor Noorderzijlvest geldt hetzelfde.

Dit bestuursvoorstel heeft enkel betrekking op DAW Drenthe. Met de provincie Groningen wordt ook gesproken over een nieuwe DAW Bestuursovereenkomst. Dit is echter nog in een voorbereidende fase.

Voorgeschiedenis

In 2016 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het ondertekenen van de eerste BO DAW provincie Drenthe en Waterschappen. Met de toezegging dat provincie en waterschappen bijdragen aan het DAW kwam er POP3 subsidie beschikbaar voor de waterschappen. In oktober 2021 is eenzelfde soort BO ondertekend voor de periode van POP3+.

Ook nu wordt dezelfde insteek gehanteerd. Waterschappen kunnen gebruik maken van NSP-GLB als zij zelf bijdragen aan DAW projecten.

Hoewel de NSP-GLB subsidie pas definitief wordt bepaald bij het afronden van de projecten lijken de gemaakte afspraken financieel zeer gunstig voor het waterschap. Het waterschap heeft onlangs voor circa € 4.200.000,- NSP-GLB subsidie aangevraagd, hiervoor wordt verwacht dat Hunze en Aa's € 580.000,- bijdraagt aan DAW.

Ook inhoudelijk is NSP-GLB en DAW interessant omdat er zo op meerdere fronten wordt geïnvesteerd in een duurzaam waterbeheer. Enerzijds komt er Europese subsidie beschikbaar voor KRW projecten van het waterschap en anderzijds neemt de agrarische sector maatregelen ten behoeve van waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid in ons beheergebied. In de vorige periode zijn vanuit DAW onder andere projecten uitgevoerd om perceel- en erfemissie te verminderen.

De afspraken voor de bijdrage aan DAW worden gemaakt met de betrokken provincies. Voor Drenthe wordt dit opnieuw vastgelegd in een BO. Bij het opstellen van de nieuwe BO is zoveel mogelijk aangesloten op de bestaande versie. De belangrijkste punten die afwijken staan hieronder genoemd.

De bijdrage aan DAW is in 2023-2027 verhoudingsgewijs lager dan in de vorige periodes. Hiervoor is gekozen op basis van vermogen van de sector om de middelen weg te zetten, de vele nog lopende projecten en de mogelijkheid voor de sector om ook direct EU subsidie aan te kunnen vragen.

Het AB heeft op 29 juni 2022 € 300.000,- gereserveerd voor het beheer van akkerranden in de periode 2023-2028.

Als onderdeel van de bestuursovereenkomst NSP-GLB is opgenomen dat de provincie Drenthe, aangevuld met EU subsidie, het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLB) voor de thema's water en klimaat volledig betaalt. Onderdeel hiervan zijn de akkerranden.

Voorheen werd zowel DAW als ANLB voor 50% betaald door het waterschap en 50% door de Provincie. Een gevolg hiervan is dat er veel onderlinge facturering en afstemming nodig was. Om de administratieve last te verlichten is er nu voor gekozen dat enerzijds de waterschappen DAW volledig bekostigen en anderzijds de Provincie ANLB volledig bekostigt. De bijdragen zijn even groot. Beide partijen blijven wel inhoudelijk bij zowel DAW als ANLB betrokken.

Op basis hiervan komt de bijdrage van Hunze en Aa's voor de Drentse akkerranden in de periode 2023-2028 te vervallen. Het Drentse deel betreft € 150.000,- van de gereserveerde € 300.000,-

Huidige situatie

In 2023 is het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouw Beleid van start gegaan met financiering voor water- en landbouwprojecten. Voor deze periode worden afspraken gemaakt tussen het rijk, de provincies en de waterschappen. Een onderdeel hiervan is vernieuwen van de BO en het beschikbaar stellen van DAW financiering. Als het AB heeft ingestemd en het waterschap de NSP-GLB subsidieverleningen heeft ontvangen dan kan het nieuwe DAW budget beschikbaar worden gesteld.

Met het vernieuwen van de BO komt er krediet beschikbaar om goede DAW projecten een extra impuls te geven of nieuwe projecten op te starten. Tevens voorziet de BO in een ruime financiering van het Agrarische Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB), waaronder akkerranden door de Provincie Drenthe.

Zonder een nieuwe BO is er geen vervolg voor het DAW in de huidige vorm en zullen de akkerranden met het oorspronkelijke, kleinere budget voortgezet moeten worden. Ook komt dan de verlening van de € 4.200.000,- NSP-GLB subsidie aan het waterschap onder druk te staan.

Beschrijving en onderbouwing

Met de BO maken de provincie en de waterschappen afspraken over hoe de gelden voor de DAW en ANLB subsidieregeling bij elkaar wordt gebracht en hoe de verdere procedures verlopen. De bijdrage van de waterschappen is gekoppeld aan de hoogte van de beschikte NSP-GLB middelen die de waterschappen zelf ontvangen. Indien er minder NSP-GLB wordt verleend zal de bijdrage aan DAW verlaagd worden. De provincie Drenthe levert een even hoge bijdrage aan ANLB.

Afhankelijk van het soort DAW project moet de initiatiefnemer een bepaald percentage van het project zelf bekostigen. De subsidiekaders worden vastgelegd in een DAW subsidieregeling en de daaropvolgende openstellingen. Hoewel de provincie de subsidieregeling uitvoert worden de stukken ter instemming aan ons DB voorgelegd.

We volgen hier grotendeels dezelfde procedure als tijdens de POP3 periode. Deze procedure is bekend en naar tevredenheid van provincie, agrarische sector en waterschappen verlopen.

Risico's en kansen

Risico

Als het waterschap een NSP-GLB subsidie aanvraagt wordt een kostenraming bijgevoegd. Op basis van deze kostenraming wordt de hoogte van de NSP-GLB subsidiebeschikking bepaald. Zodra een project volledig is afgerond is pas bekend wat de werkelijke projectkosten zijn. Als blijkt dat de werkelijke kosten lager zijn dan de geraamde kosten wordt de NSP-GLB subsidie naar beneden bijgesteld.

De toezegging aan de regionale DAW regeling is echter al gedaan en gebaseerd op het bedrag van de subsidiebeschikking.

In het geval dat een NSP-GLB project goedkoper uitvalt dan geraamd wordt wel de NSP-GLB subsidie verlaagd, maar niet onze bijdrage aan de regionale regeling.

Hetzelfde geldt wanneer we (bijvoorbeeld als gevolg van verwijtbare fouten) worden gekort op de NSP-GLB subsidie of wanneer een project wel een NSP-GLB subsidiebeschikking krijgt, maar vervolgens niet wordt uitgevoerd.

Het toezeggen van de bijdrage aan de regionale regeling kan echter niet wachten totdat de NSP-GLB projecten volledig zijn afgerond.

Gezien de ruime ervaring van het waterschap met subsidies wordt verwacht dat het effect van dit risico beperkt zal zijn. Ook zit er een ruime "veiligheidsmarge" in omdat onze bijdrage aan DAW slechts een klein bedrag is in verhouding tot de aangevraagde NSP-GLB middelen.

Wanneer een project duurder uitvalt dan bij de NSP-GLB subsidieaanvraag is voorzien dan wordt de NSP-GLB subsidie niet verhoogd en wordt er geen extra bijdrage aan de regionale regeling verwacht.

Kans

Met het ondertekenen van de bestuursovereenkomst geeft het waterschap deels invulling aan de gemaakte afspraken tussen rijk, regio en waterschappen rondom de bijdragen aan waterbeheer in het landelijk gebied. Met de DAW regeling zal de agrarische sector projecten kunnen voortzetten of opstarten die met duurzaam waterbeheer bijdragen aan waterschapsdoelen.

Duurzaamheidsaspecten

Geen spijtmaatregel

Met het ondertekenen van de nieuwe BO komt er krediet beschikbaar voor maatregelen die bijdragen aan waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid in ons beheergebied.

Niet afwentelen tijd/ruimte/anderen

Er is geen sprake van afwenteling. De meest urgente NSP-GLB en DAW projecten worden gerealiseerd op locaties waar deze het meest effectief zijn.

Natuurlijk gestuurd en functionerend

Voor de NSP-GLB en DAW projecten is het een vereiste dat ze op een duurzame manier bijdragen aan de waterkwaliteit of waterbeschikbaarheid. Indien effectief en kostenefficiënt wordt hierbij gebruik gemaakt van natuurlijke processen.

Gezond ecosysteem

De meeste projecten dragen bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee het ecosysteem.

Verantwoord gebruik van (hulp)bronnen

De NSP-GLB projecten worden conform de aanbestedingseisen van het waterschap in de markt gezet, hierbij is ook aandacht voor een verantwoord gebruik van hulpbronnen. DAW projecten richten zich vaak op een verantwoord gebruik van water en het beperken van emissies naar het water.

Afstemming op gebruiksfuncties

De projecten zijn erop gericht om het watersysteem zowel kwalitatief als kwantitatief minder te belasten zodat het water ook in de toekomst de verschillende gebruiksfuncties behoudt.

Meerwaarde voor andere dan taakbelangen

Het waterschap en de agrarische sector hebben een (internationale) verantwoordelijkheid met betrekking tot het verbeteren van de waterkwaliteit.

Met de bestuursovereenkomst wordt het mogelijk om de waterkwaliteit met een breed front van verschillende partijen te verbeteren. Veel DAW projecten richten zich op het bereiken van een grote groep deelnemers. Met deze aanpak stijgt het maatschappelijk besef om ons gezamenlijk in te zetten voor waterkwaliteit.

Extern betrokkenen

Met deze bestuursovereenkomst wordt deels invulling gegeven aan de toezegging van de Unie van Waterschappen (UvW) aan het Rijk om vanuit de regio financieel bij te dragen aan de NSP-GLB doelen.

LTO Nederland heeft op uitnodiging van de rijksoverheid het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer opgesteld. Met de nieuwe bestuursovereenkomst en daaropvolgend een nieuwe DAW subsidieregeling kan de agrarische sector het DAW voortzetten.

Er is een intensieve en prettige samenwerking tussen de provincie Drenthe, de vier waterschappen en de DAW coördinator die namens de agrarische sector betrokken is .

Financiën

Op basis van de bestuursovereenkomst wordt bij elk beschikt NSP-GLB waterschapsproject krediet beschikbaar gesteld voor de regionale DAW subsidieregeling. Het totale bedrag voor de regionale regeling is afhankelijk van de NSP-GLB subsidie die het waterschap beschikt krijgt. Waarschijnlijk zal ons waterschap in 2025 in totaal ca. € 4.200.000,- NSP-GLB subsidie beschikt krijgen.

In dat geval wordt verwacht dat het waterschap € 580.000,- beschikbaar stelt voor DAW.

De provincie Drenthe zal eenzelfde bijdrage leveren aan de Blauwe diensten van het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer. Zie bijlage.

Afhankelijk van de beoordeling door de NSP-GLB subsidieverstrekker kan het bedrag dat we aan subsidie verleend krijgen en vervolgens bijdragen aan DAW naar beneden afwijken.

Anders dan bovenstaande rekenkundige relatie is er geen direct verband tussen de NSP-GLB en de reservering voor de regionale subsidie. Het betreft enerzijds een EU subsidie die wij ontvangen en conform NSP-GLB beschikking voor onze eigen projecten inzetten en anderzijds een krediet voor investeringsprojecten van derden.

Het krediet dat Hunze en Aa's reserveert voor de DAW regeling Drenthe zal alleen worden ingezet voor projecten binnen het Drentse deel van het eigen beheergebied. Bijbehorende ANLB bijdrage van de provincie wordt ook enkel in het werkgebied van Hunze en Aa's ingezet.

Het ontvangen van subsidie via NSP- GLB en het bijdragen aan DAW zal het waterschap niet meer kosten dan reeds begroot onder het KRW programmabudget. Hoogstwaarschijnlijk zal met de inzet van NSP-GLB subsidie meer KRW programmabudget bespaard worden dan de € 580.000,-. Op dit moment kan echter nog niet worden aangegeven hoe groot het financiële voordeel zal zijn, omdat andere bijdragen waarmee binnen deze projecten rekening is gehouden mogelijk komen te vervallen bij NSP-GLB subsidie.

Het waterschap heeft in 2022 middelen gereserveerd als bijdrage voor akkerranden als onderdeel van Groen Blauwe diensten. De reservering voor het Drentse deel á € 150.000,- kan komen te vervallen omdat de provincie Drenthe op basis van deze bestuursovereenkomst deze kosten op zich neemt. Het beschikbare budget voor akkerranden zal bij de volgende MJR op € 25.000,- per jaar worden geraamd.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

Het juridische risico wordt als laag aangemerkt omdat het hier afspraken betreft tussen regionale overheden die intensief contact onderhouden en waarbij eventuele geschillen relatief simpel onderling opgelost kunnen worden.

Alle betrokken partijen hebben reeds ervaring met de vorige bestuursovereenkomst, waarbij de samenwerking prettig verliep.

Voor dit besluit is geen formele inspraakprocedure van toepassing.

Communicatie

Bij de communicatie rondom het ondertekenen van de BO wordt duidelijk aangegeven dat het AB van Hunze en Aa's en Noorderzijlvest nog moeten instemmen.

Voor het succesvol uitvoeren van het DAW is communicatie met de sector van groot belang.

Hier wordt veel aandacht aan besteed in het vervolgtraject van de nieuwe DAW subsidieregeling en het maken van de openstellingen.

Uitvoering/tijdspad

De ondertekening van de BO staat gepland voor 25 november. De Bestuursovereenkomst is dan nog niet in het AB behandeld. In de BO is daarom opgenomen dat de instemming van Hunze en Aa's pas bindend is nadat het AB hiermee akkoord is gegaan.

Vervolgens moet de DAW subsidieregeling worden vernieuwd en worden er openstellingsbesluiten geformuleerd. Deze stukken worden vanaf 2025 ter instemming aan ons DB voorgelegd. Naar verwachting worden nieuwe DAW aanvragen na de zomer 2025 ingediend.

Evaluatie

De DAW projecten moeten jaarlijks een voortgangsrapportage indienen. Samen met de provincie kijkt het waterschap of de projecten conform projectplan worden uitgevoerd. Het effect van DAW maatregelen moet blijken uit reguliere KRW monitoring en dagelijks waterbeheer.

Voorstel

Het algemeen bestuur voorstellen om:

- In te stemmen met de "Bestuursovereenkomst cofinanciering NSP-GLB 2023-2027 provincie Drenthe & Drentse waterschappen". De BO is de aanzet voor de regionale DAW regeling 2023-2027;
- € 580.000,- als krediet beschikbaar te stellen voor "bijdrage regionale DAW regeling";
- Het DB te mandateren om zorg te dragen voor nadere besluitvorming gerelateerd aan DAW 2023-2027 Drenthe;
- Het Drentse deel á €150.000,- van het gereserveerde budget voor akkerranden vrij te laten vallen.

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
Secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
Dijkgraaf